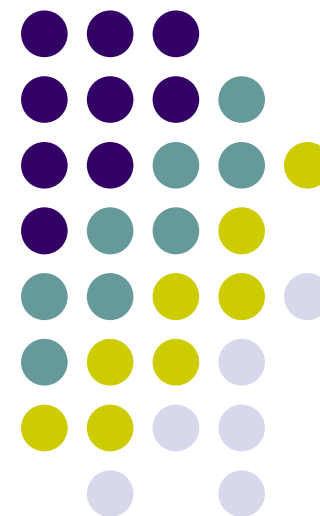

Mezinárodní právo soukromé – 3.seminář

Mgr. Klára Svobodová

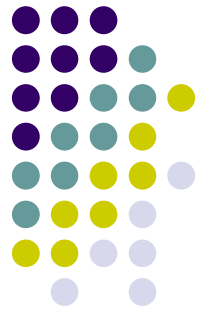

Kvalifikace

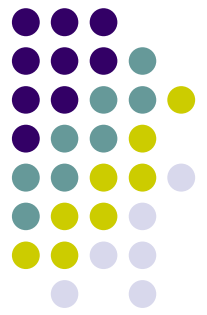
- jestliže nelze pro úpravu soukromoprávního vztahu s mezinárodním prvkem použít zvláštní hmotněprávní úpravu (přímou normu) => je nutné vyhledat příslušnou kolizní normu
- skutkový stav – faktická situace
- kolizní norma – právní norma – používá právní pojmy (instituty)

Kvalifikace

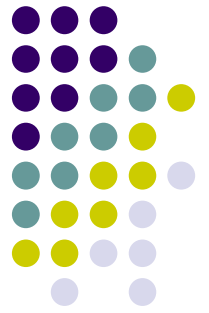
- z oblasti faktické je nutné převést problém do oblasti právní -> je nutné provést kvalifikaci
- kvalifikace = právní hodnocení skutkového stavu za účelem jeho podřazení pod rozsah kolizní normy
- **!!!!!!!!!!!!!! předmětem kvalifikace je skutkový stav**

Interpretace

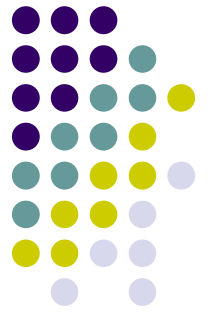
- !!!!!!!!!!!!!!! předmětem je právní norma, tedy i kolizní norma
- vymezení znaků, které má splňovat skutkový stav, aby mohl být podřazen pod konkrétní normu (aby jej bylo možno považovat za určitý právní institut)

Kvalifikace x interpretace

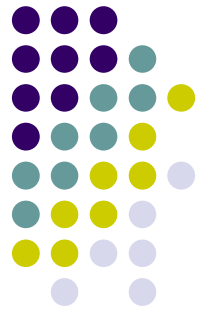
- předmětem je skutkový stav
- právní hodnocení skutkového stavu – přiřazení právních pojmů k dané situaci
- předmětem je kolizní norma
- vymezení znaků, které má mít skutkový stav

Kvalifikace x interpretace

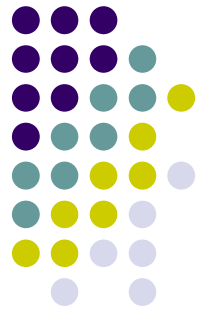
- ve skutečnosti se nemůže jednat o striktně oddělené činnosti
- vždy probíhají jako celek – jako jeden myšlenkový proces

Kvalifikace

- kvalifikaci je nutné provádět na základě některého hmotného práva
- právní řád, podle kterého se provádí kvalifikace = kvalifikační statut
- v každé situaci je nutné zjistit, podle kterého právního řádu provádím kvalifikaci = kvalifikační otázka

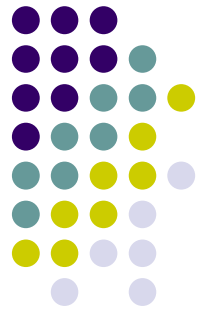
Kvalifikace

- u soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem přichází v úvahu více právních řádů, podle kterých lze provádět kvalifikaci
- pokud se tyto právní řády liší v kvalifikaci určité otázky => kvalifikační problém

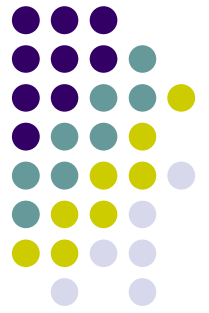

Kvalifikace

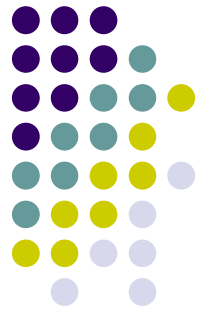
- důvody pro vznik kvalifikačního problému
  - > rozdíly v systematickém uspořádání právních řádů
  - > neexistence úpravy právního institutu v některém právním řádu

Kvalifikace

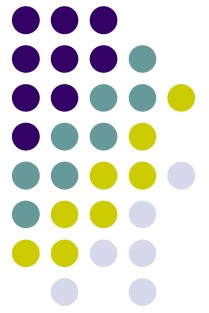
- určení, podle kterého právního řádu se kvalifikace provede ->
- typy kvalifikací:
  - 1) kvalifikace lex fori
  - 2) kvalifikace lex causae
  - 3) kvalifikace prvotní a druhotná
  - 4) kvalifikace smluvní
  - 5) kvalifikace ad hoc
  - 6) kvalifikace autonomní
  - 7) kvalifikace funkční

Kvalifikace lex fori

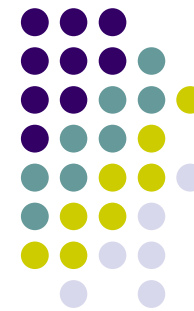
- kvalifikace se provádí podle hmotného práva místa rozhodování sporu
- základní, nejčastější kvalifikace
- rozsahy kolizních norem reagují na hmotné právo v daném státě
- přílišné zatížení normami fora

Kvalifikace lex causae

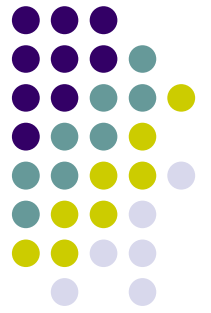
- tzv. hypotetický lex causae
- kvalifikace se provádí podle právního řádu, kterým se daný vztah řídí
- problém: provádím kvalifikaci podle něčeho, co mám teprve zjistit

Kvalifikace prvotní a druhotná

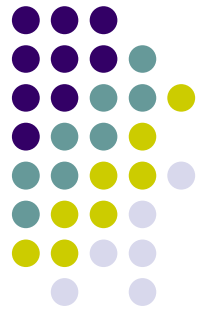
- prvotní kvalifikace – podle legis fori
- druhotná – podle legis causae
- ke kvalifikaci dochází v různých stádiích případu

Kvalifikace smluvní

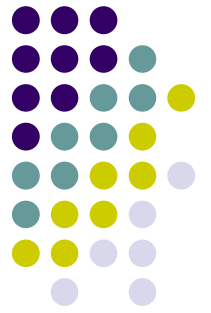
- v mezinárodní smlouvě je výslovně řečeno něco, co má význam pro kvalifikaci

Kvalifikace ad hoc

- mimo pozitivní právo
- kvalifikace podle okolností případu

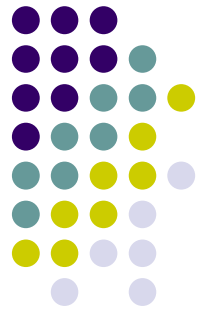
Kvalifikace autonomní

- podle zvláštních mezinárodních pojmů nezávislých na národním právu
- v rámci evropského práva

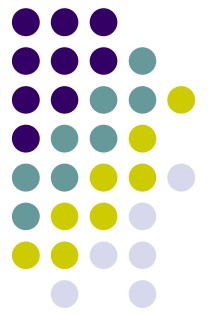

Kvalifikace funkční

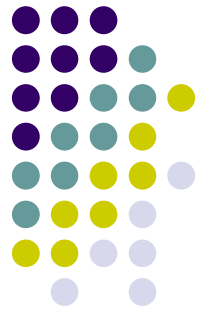
- mimo pozitivní právo
- vychází z funkce úpravy určité otázky
- zabránit neudržitelnému výsledku

Proved'te kvalifikace této situace

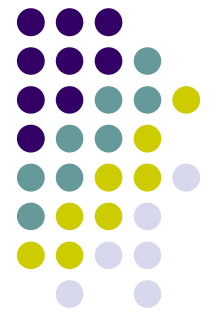
Pakistánský státní občan žije 2 roky v ČR odděleně od své manželky, rovněž občanky Pákistánu. V ČR navázal vztah s jinou ženou, českou státní občankou. Chce dosáhnout rozvodu svého manželství, aby se mohl v ČR znovu oženit. Rozhodl se zažádat o rozvod v ČR, protože pakistánské právo za dané situace nepřipouští rozvod.

Řešení

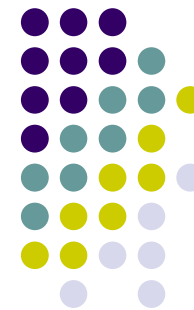

- otázka rodinného práva
  - otázka vztahu mezi manžely
  - otázka skončení manželství
  - otázka ukončení manželství rozvodem
- > kvalifikace podle českého práva (podle lex fori)
- > §22 ZMPS

Postup při řešení případu s mezinárodním prvkem

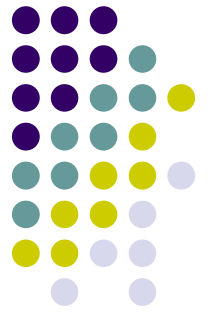
- 1) procesní otázka – pravomoc soudu
- 2) hledání přímé normy
- 3) kvalifikace
- 4) vyhledání kolizní normy
- 5) použití kolizní normy – určení rozhodného práva
- 6) použití rozhodného práva – vydání rozhodnutí
- 7) uznání a výkon rozhodnutí v cizím státě

Zpětný a další odkaz

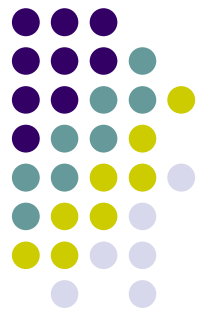
- český soud zásadně používá své (české) kolizní normy
- výjimečně použije i cizí kolizní normu
  - > zpětný a další odkaz
  - > předběžná otázka

Zpětný a další odkaz

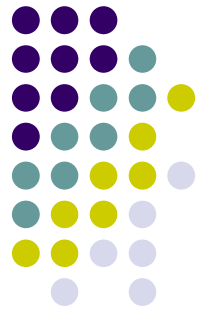
- kolizní norma odkazuje na cizí právní řád – jen hmotné právo x právní řád jako celek (včetně kolizních norem)?
- praktický význam – kolizní norma cizího práva neodkazuje ke svému právu, ale k jinému

Zpětný a další odkaz

- zpětný odkaz (remise) = tuzemská kolizní norma přikazuje použít cizí právní řád a podle kolizní normy tohoto právní řádu se má použít tuzemské právo
- další odkaz (transmise) = tuzemská kolizní norma přikazuje použít cizí právní řád a podle kolizní normy tohoto právní řádu se má použít právo jiného cizího státu

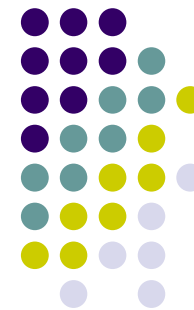
Zpětný a další odkaz

- příčiny vzniku
  - > tuzemská a cizí kolizní norma mají stejný rozsah, ale jiné navázání
  - > kolizní normy mají sice stejný hraniční určovatel, ale ten je jinak interpretován
  - > různá kvalifikace daného případu

Zpětný a další odkaz

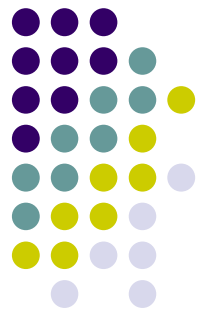
- úprava v českém právu
  - > §35 ZMPS – rozumné a spravedlivé uspořádání (v kolizním smyslu)
  - > článek 15 Římské úmluvy – vyloučení zpětného a dalšího odkazu

Předběžná otázka

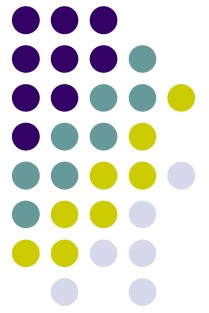
- rozhodnutí o určitém základním právním poměru nebo skutečnosti, které se řídí cizím právem, závisí na tom, zda je dána jiná právní skutečnost nebo poměr, které mohou být jinak předmětem samostatného posouzení
- určení právního režimu předběžné otázky

Předběžná otázka

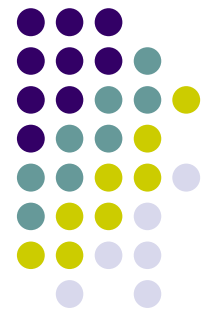
- řešení na úrovni procesní
  - > existuje pravomocné tuzemské rozhodnutí o předběžné otázce
  - > existuje cizí pravomocné rozhodnutí o předběžné otázce, které splňuje podmínky pro uznání

Předběžná otázka

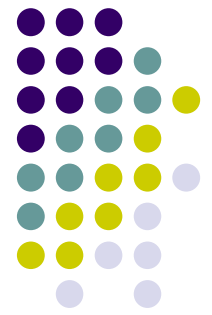
- řešení na úrovni kolizní
  - 1) soud použije vlastní kolizní normu a určí rozhodný právní řád
    - > samostatné navázání
  - 2) soud použije kolizní normu legis causae a určí rozhodný právní řád
    - > nesamostatné navázání
    - > tam, kde otázka nemá vztah k tuzemsku (v případě samostatného řízení by ani nebyla založena pravomoc)

Zásady používání cizího právního řádu

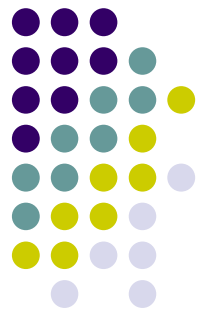
- pokud na ně odkáže kolizní norma, použije se cizí právo, i když upravuje danou otázku stejně jako tuzemské
- cizí právo se použije jako celek, tak jak by ve státě jeho platnosti byla vyřešena otázka, která spadá do rozsahu kolizní normy
- cizí právo se používá z úřední povinnosti a bez ohledu na vzájemnost
- soud má povinnost zjistit obsah cizího práva
  - > jakýkoli dostupný, spolehlivý způsob
  - > součinnost účastníků řízení
  - > informace od MS (§53/1 ZMPS)
  - > dvoustranné smlouvy o právní pomoci
  - > Evropská úmluva o poskytování informací o cizím právu (221/1998 Sb.)
  - > nezjistí-li obsah – uvede v odůvodnění

Zásady používání cizího právního řádu

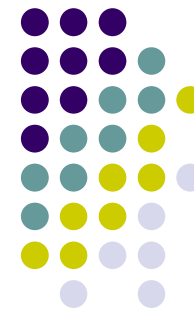
- cizí právo se používá jako právo
  - > nedokazuje se
  - > nestává se pro daný případ součástí tuzemského práva
- cizí právo se použije tak, jak se ho používá ve státě, kde platí
  - > interpretace, judikatura
- v případě porušení cizího práva soudním rozhodnutím přísluší stejné opravné prostředky jako při porušení tuzemského práva

Zásady používání cizího právního řádu

- náhradní právo za nezjištěné cizí právo
-> tuzemské právo

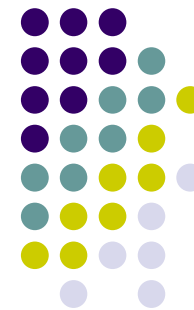
??? Proved'te kvalifikaci

Státní občanka Egypta, neprovdaná, porodila ve Vídni dítě. Zde také stále žije. Za otce označuje svého přítele, rovněž Egypt'ana, jenž v době porodu žil také ve Vídni. V současné době však žije v Brně, kde podniká. Matka hodlá u Městského soudu v Brně podat návrh na určení otcovství a na určení výživného pro sebe a pro své dítě. Podle egyptského práva neexistuje mezi mužem a jeho nemanželským dítětem žádný vztah.

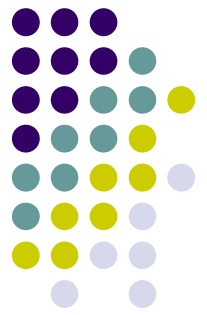

??? Proved'te kvalifikaci

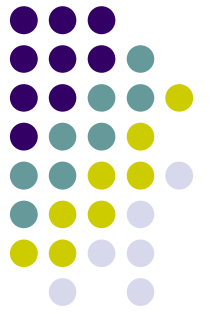
- rodinné právo
- určení otcovství
- výživné pro nezletilé dítě
- nárok matky vůči otci jejího dítěte

??? Proved'te kvalifikaci

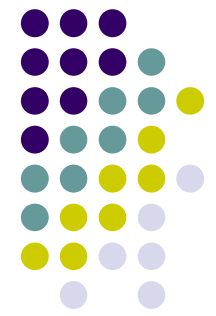
Společnost Sapot, a.s. se sídlem v Krnově a společnost FDA se sídlem v Sao Paulu uzavřely smlouvu o dodávce zboží. Zboží bylo dodáno. Placení mělo proběhnout ve splátkách. Prvá splátka proběhla, druhá nikoliv. Česká společnost požádala brazilskou společnost o vrácení zboží včetně zaplacené zálohy, a to z důvodu odstoupení od smlouvy a s poukazem na výhradu vlastnického práva. Brazilská strana odmítá zboží vrátit, protože podle brazilského práva je výhrada neplatná. Slibuje, že zaplatí, jakmile bude plateb schopná.

??? Proved'te kvalifikaci

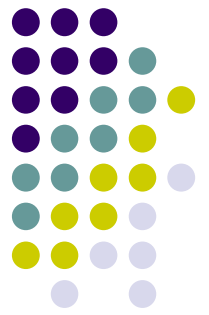
- obchodní právo
- závazkové právo
- závazek ze smlouvy
- kupní smlouva
- porušení smluvní povinnosti
- přechod vlastnického práva

Jaký bude postup soudu při řešení tohoto případu s mezinárodním prvkem?

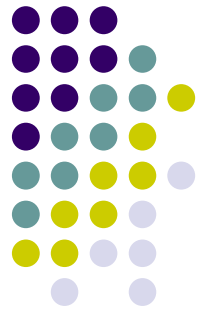
Pakistánský státní občan žije 2 roky v ČR odděleně od své manželky, rovněž občanky Pákistánu. V ČR navázal vztah s jinou ženou. českou státní občankou. Chce dosáhnout rozvodu svého manželství, aby se mohl v ČR znovu oženit. Rozhodl se zažádat o rozvod v ČR, protože pakistánské právo za dané situace nepřipouští rozvod.

Jaký bude postup soudu při řešení tohoto případu s mezinárodním prvkem?

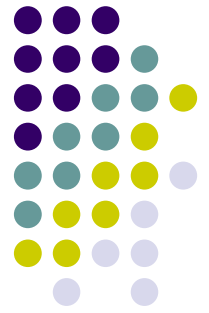
- český soud nejprve posoudí svoji pravomoc
- hledání přímé normy -> není
- kvalifikace
- vyhledání kolizní normy -> §22/1, 22/2
- určení rozhodného práva – české právo
- aplikace českého práva

Veřejný pořádek

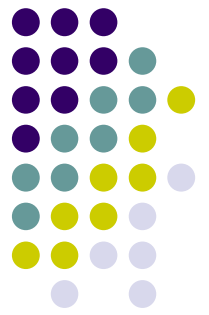
- základní hodnoty ekonomického, politického a společenského zřízení státu a jeho právního řádu (ústava, ústavní zásady, zásady právních odvětví, ...)
- dělení:
  - > aktivní - stát své hodnoty aktivně prosazuje (imperativní normy)
  - > pasivní – obranná forma (výhrada veřejného pořádku)
  - > v rámci hmotného práva (výhrada veřejného pořádku)
  - > v rámci procesního práva (rozpor s veřejným pořádkem jako důvod pro odepření uznání a výkonu cizího rozhodnutí)
  - > materializace kolizních norem – zvláštní způsob ochrany

Výhrada veřejného pořádku

- ustanovení právního řádu, které umožňuje a zároveň zavazuje orgán aplikující právo výjimečně odmítnout použití ustanovení právního řádu, na který odkazuje kolizní norma, v případě, že by se účinky použití tohoto ustanovení přičily veřejnému pořádku
- §36 ZMPS
- článek 16 Římské úmluvy

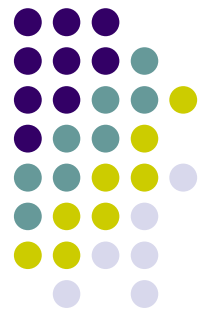
Výhrada veřejného pořádku

- předpoklady pro uplatnění
  - > soukromoprávní vztah s mezinárodním prvkem
  - > na základě kolizní normy určené rozhodné právo
  - > rozpor mezi účinky aplikace ustanovení rozhodného práva s tuzemským veřejným pořádkem

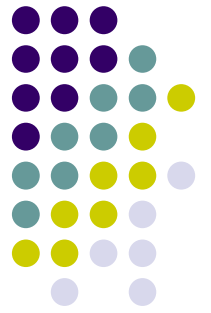

Výhrada veřejného pořádku

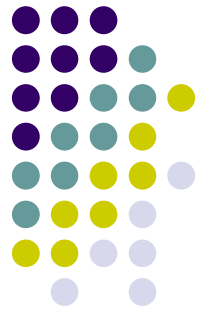
- zásady aplikace
  - > vyslovení výhrady je výjimečné (nechrání všechny kogentní normy fora)
  - > každý případ musí být posuzován jednotlivě (nehodnotí se cizí právní řád, jen účinky aplikace)
  - > intenzita vztahu se státem fora

Výhrada veřejného pořádku

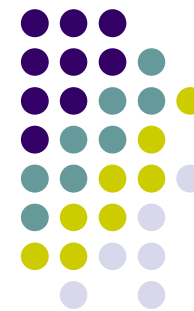

- náhrada za ustanovení vyloučené výhradou
  - > není nutné nic nahrazovat
  - > české právo

Imperativní normy

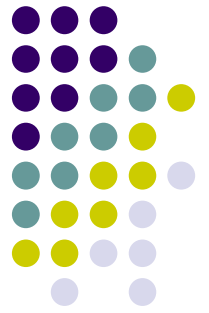
- mezinárodně kogentní normy, nutně použitelné normy
- aktivní forma veřejného pořádku
- veřejnoprávní normy, které svými účinky zasahují soukromoprávní vztahy
- vynucují si svoji aplikaci bez ohledu na to, kterým právem se soukromoprávní vztah s mezinárodním prvkem řídí

Imperativní normy

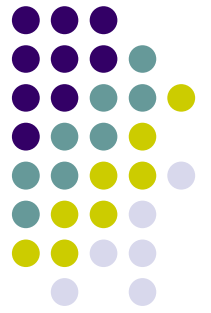
- rozhodující role původu imperativních norem
  - 1) imperativní norma je součástí legis fori
    - > soudy před použitím kolizní normy aplikují své imperativní normy
  - 2) imperativní norma je součástí legis causae
    - > nesmí být opomenuta
    - > nelze ji aplikovat tak, jako v místě vydání - lze k ní pouze přihlédnout

Imperativní normy

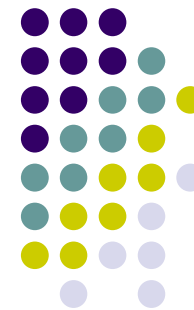
- > podmínky přihlednutí
  - soukromoprávní vztah s mezinárodním prvkem
  - kvalifikace podle lex fori
  - přihlednutí k účinkům imperativní normy
  - přihlednutí nesmí odporovat českému veřejnému pořádku
  - obsah imperativní normy – důkazní břemeno nese strana, která uplatňuje svůj nárok

Imperativní normy

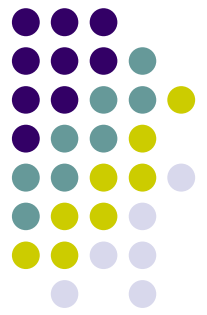
- 3) imperativní normy třetího státu
  - > právo třetího státu musí mít ke vztahu významný vztah
  - > strana dokazuje nejen obsah normy, ale i významný vztah

??? Příklad

Státní občanka Egypta, neprovdaná, porodila ve Vídni dítě. Zde také stále žije. Za otce označuje svého přítele, rovněž Egypt'ana, jenž v době porodu žil také ve Vídni. V současné době však žije v Brně, kde podniká. Matka hodlá u Městského soudu v Brně podat návrh na určení otcovství a na určení výživného pro sebe a pro své dítě. Podle egyptského práva neexistuje mezi mužem a jeho nemanželským dítětem žádný vztah.

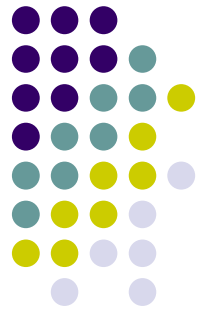
??? Příklad

- určení otcovství
  - > §23/1 ZMPS – egyptské právo (také možnost §23/3)
  - > podle egyptského práva není žádný vztah mezi mužem a jeho nemanželským dítětem
  - > určení otcovství je zájem, na kterém je nutno trvat - §36 – VVP
  - > otázka intenzity vztahu k ČR – otec tu žije, má tu majetek, nelze ho žalovat jinde

??? Příklad

- výživné pro dítě
- > §24/1 – egyptské právo
- > VVP